

VOORWOORD

In politiek opzicht kan achteraf gezien het jaar 2001 als ‘stilte voor de storm’ worden gekenschetst. In het najaar begon Pim Fortuyn als lijsttrekker voor Leefbaar Nederland zijn opmars in de opiniepeilingen. In 2002 brak de storm echter pas goed los. Deze politieke ontwikkelingen lieten ook het DNPP niet onberoerd. Zij brachten voor het Documentatiecentrum zoveel werk met zich mee, dat de productie van het Jaarboek 2001 voortdurend moest worden uitgesteld – met als gevolg dat het nu ongeveer een jaar later dan gebruikelijk verschijnt.

De lezer krijgt echter niet uitsluitend artikelen van meer dan een jaar oud voorgeschoteld. De bijdrage van Ph. van Praag over het electoraat van Leefbaar Nederland en de LPF – afgerond in het najaar van 2002 – had strikt genomen pas in het Jaarboek 2002 mogen verschijnen, maar was al geruime tijd via de website van het DNPP te lezen en wordt dan ook nu in dit Jaarboek gepubliceerd. Als een voorbode van de in 2002 manifest geworden onvrede met de gevestigde politiek kan de groei van de lokale partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen in de jaren negentig worden beschouwd. W. Derksen biedt in dit Jaarboek inzicht in deze ontwikkeling met zijn analyse van deze partijen die na de raadsverkiezingen van maart 1998 in de gemeenteraden waren doorgedrongen. In de contacten tussen partij en achterban speelt nieuwe informatie- en communicatietechnologie in toenemende mate een rol. C. Hagemann gaat in op de politieke debatten die op de e-maillijsten van D66 en GroenLinks worden gehouden.

De Tweede-Kamerverkiezingen van 2002 vormden aanleiding voor twee protestants-christelijke partijen, het Gereformeerd Politiek Verbond (GPV) en de Reformatorische Politieke Federatie (RPF), om hun samenwerking te intensiveren en onder de naam ChristenUnie aan de verkiezingen deel te nemen. Het DNPP ondersteunde een onderzoek onder het middenkader van deze partijen, waarvan de eerste uitkomsten in dit Jaarboek gepubliceerd worden.

Naast deze min of meer actuele bijdragen zijn in dit Jaarboek ook enkele historische beschouwingen opgenomen. M.H. Kleinsma onderzoekt het electoraat van de Vrijzinnig-Democratische Bond, die in 1901 werd opgericht en in 1946 met enkele andere partijen opging in de PvdA. Daarnaast komt de eerste partij van Nederland, de Antirevolutionaire Partij, uitgebreid aan bod. R. de Jong komt met een alternatieve verklaring voor haar oprichting, en D.F.J. Bosscher recenseert enkele studies die de afgelopen jaren over deze partij zijn verschenen.